

CARTIER POPULAR CLASIC

JULES VERNE

COPIII CĂPITANULUI GRANT

Călătorie în jurul lumii

JULES VERNE (1828 – 1905), scriitor francez, precursor al literaturii science-fiction. Fiu al unui procuror; a studiat dreptul la Paris. Romane care relevă un spirit vizionar ieșit din comun (*Cinci săptămâni în balon*, *Călătorie spre centrul pământului*, *De la Pământ la Lună*, *Douăzeci de mii de leghe sub mări*, *Ocolul pământului în optzeci de zile*, *Insula misterioasă*, *Căpitan la cincisprezece ani* ș.a.). Este cel mai tradus și mai editat autor pe plan mondial.

„Jules Verne este tatăl meu, ale cărui personaje au renunțat la spadă în favoarea revolverului.”

Alexandre DUMAS-Fiul

CARTIER

Publicată de Editura CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 24 05 87, tel.: 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel./fax: 210 80 51. E-mail: codexcartier@gmail.com

www.cartier.md

*Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune
din România și Republica Moldova.*

LIBRĂRIILE CARTIER

Casa Cărții, bd. Mircea cel Bătrân, nr. 9, Chișinău. Tel.: 34 64 61.

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 21 42 03.

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel./fax: 24 10 00.

Librăria Vărul Shakespeare, str. Șciusev, nr. 113, Chișinău. Tel./fax: 23 21 22.

Librăria 9, str. Pușkin, nr. 9, Chișinău. Tel.: 22 37 83.

Această ediție a apărut în 2009.

© 2009, Editura Cartier pentru prezenta versiune românească.

Tipărită la Combinatul Poligrafic (nr. 91398)

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Verne, Jules

Copiii căpitanului Grant: Călătorie în jurul lumii / Jules Verne ;
trad. : Cezar Sandu-Titu ; cop. : Vitalie Coroban. – Ch. : Cartier, 2009
(Combinatul Poligr.). – 888 p. – (*Cartier popular clasic*).

ISBN 978-9975-79-576-0

821.133.1-31

V-48

ISBN 978-9975-79-576-0

CARTIER POPULAR CLASIC

Jules VERNE

Copiii căpitanului Grant

Călătorie în jurul lumii

Traducere din franceză de Cezar Sandu-Titu

CARTIER

Partea întâi

Capitolul I

RECHINUL-CIOCAN

PE DATA de 26 iulie 1864, briza puternică din nord-est împingea, cu iuțeală, pe valurile canalului de nord, un minunat iaht, pe catargul din față al căruia flutura în vânt steagul englez; mai sus, în vârful marelui catarg, un steguleț albastru purta inițialele E.G., înscrise cu litere de aur, iar deasupra lor, o coroană ducală. Acest iaht se numea *Duncan*, îi aparținea lordului Glenarvan, unul dintre cei șaisprezece membri scoțieni ai Camerei Lorzilor și cel mai distins membru al „Royal Thames Yacht Club”, club renumit în întreg Regatul Unit.

Lord Edward Glenarvan se afla el însuși la bordul iahtului, alături de tânăra sa soție, lady Helena, și de unul dintre verii săi, maiorul MacNabbs.

Vasul, construit de curând, lansat la apă pentru încercări la câteva mile depărtare de golful Clyde, se apropia acum de portul Glasgow, iar insula Arran se zărea deja în depărtare, când, deodată, matelotul ce stătea de cart

observă un pește enorm în urma iahtului. Căpitanul John Mangles îl anunță numaidecât pe lordul Edward, care urcă pe dunele împreună cu maiorul MacNabbs, cerându-i căpitanului mai multe informații despre animal.

– Sincer, milord, răspuse John Mangles, eu cred că este un rechin de mari dimensiuni.

– Un rechin atât de aproape de țărâm! exclamă Glenarvan.

– De ce vă mirați, reluă căpitanul; acest pește aparține unei specii de rechini care sălășluiește în toate mările și la toate latitudinile. Este vorba de vestitul „balance-fish”¹ și, dacă nu mă înșel, avem de-a face chiar cu unul dintre blestemații care poartă acest nume! Dacă sunteți de acord, și dacă și lady Glenarvan dorește să participe la prinderea acestui pește, atunci am putea afla mai precis despre ce anume este vorba.

– Ce părere ai, MacNabbs? îl întrebă pe maior lord Glenarvan; ești de acord să ne aruncăm în această aventură?

– Consider că veți avea cui toții o mare satisfacție, răspuse calm maiorul.

– Și, în plus, reluă John Mangles, e o ocazie nesperată să mai curățăm mările de aceste ființe înspăimântătoare.

---

¹ Marinarilor englezi numesc acest animal *balance-fish* deoarece capul său are forma unei balanțe sau, mai bine zis, a unui ciocan cu două capete. Pentru același motiv, în Franța, el este cunoscut sub denumirea de *rechin-ciocan*. (n.a.)

Să profităm, aşadar, de ocazie, şi, o să vedeţi, cu îngăduinţa dumneavoastră, vom lua parte, în acelaşi timp, la un spectacol emoţionant şi la o captură de zile mari.

– De acord, John, spuse lord Glenarvan.

După care trimise s-o cheme şi pe lady Helena, care i se alătură lordului pe dunsetă, extrem de ispitită de partida de pescuit la care avea să ia parte.

Marea era splendidă, ceea ce face că aventurierii noştri puteau urmări cu uşurinţă mişcările rechinului, care aci se scufunda, aci sălta deasupra valurilor, cu o vitalitate surprinzătoare. John Mangles dădu mai multe ordine. Mateloţii aruncară, atunci, peste bastingajul tribordului o coardă puternică, la capătul căreia legaseră un cârlig având ca momeală o bucată mare de slănină. Cu toate că se afla la o distanţă de cincizeci de yarzi, rechinul simţi nada ce se oferea lăcomiei sale şi se apropie rapid de iaht. I se vedeau înotătoarele, cenuşii la capete, negre la bază, bătând cu putere valurile, în timp ce apendicele dinspre coadă îi permitea să păstreze o linie a înaintării perfect dreaptă. Pe măsură ce înainta, ochii proeminenţi păreau înflăcăraţi de o dorinţă nestăpănită, iar fălcile, larg deschise, lăsau să se vadă, la fiecare răsucire a sa, patru rânduri de dinţi. Capul său era lat şi dispus ca un dublu ciocan la capătul unui mâner. Într-adevăr, John Mangles nu se înşelase: era cât se poate de limpede – aveau în faţa ochilor cel mai înfricoşător exemplar din familia rechinilor cu spini, peştele-balanţă, cum îl numeau englezii, sau peştele-evreu, cum îi spuneau provensalii.

Pasagerii și marinarii de pe vasul *Duncan* urmăreau cu foarte mare încordare mișcările rechinului, care, foarte curând, se apropie și se răsuci pe spate, pentru a prinde mai bine momeala ce-i alunecă pe gâtlejul gros. Căzuse iute în capcană și acum lovea cu putere cablul, în timp ce, cu ajutorul unui palan, fixat la capătul unei vergi, mateloții trăgeau la edec monstruosul animal.

Văzându-se smuls din lumea lui, rechinul se zbătu cu putere. Fuseseră, așadar, îndreptățiți să se teamă de violența sa. Îi prinseră însă coada cu ajutorul unui laț, paralizându-i astfel mișcările. Câteva clipe mai târziu, rechinul era ridicat deasupra bastingajului și apoi aruncat pe puntea iahtului. Unul dintre marinari se apropie de el, nu fără a se asigura înainte, și, dintr-o lovitură puternică de topor, despică formidabila coadă a animalului.

Astfel, partida de pescuit luase sfârșit; monstrul nu mai inspira teamă, căci, în dorința lor de răzbunare, marinarii îi veniseră de hac. Cu toate acestea, curiozitatea lor nu era încă satisfăcută. Într-adevăr, la bordul fiecărei nave se obișnuiește investigarea, cu grijă, a stomacului oricărui rechin; cunoscând lăcomia vorace a acestei specii, mateloții se așteptau, așadar, la ceva surprize, cu atât mai mult cu cât, de cele mai multe ori, așteptarea lor e îndreptățită.

Lady Glenarvan nu dori să asiste la această respingătoare „explorare” și se întoarse în dunetă. Rechinul încă mai găfâia; avea o lungime de zece picioare și cântărea mai bine de șase sute de livre. Dimensiunea și greutatea

tea sa nu erau totuși ieșite din comun; dar, chiar dacă peștele-balanță nu este clasat printre giganții speciei, el se numără printre cei mai de temut rechini.

Captura fu despicată cu lovituri de secure și fără pic de ceremonie. Momeala alunecase ușor până în stomacul lihnit al rechinului, care, era limpede, postise timp îndelungat; dezamăgiți, marinarii se pregăteau deja să arunce rămășițele în mare, când, deodată, atenția șefului echipajului fu atrasă de un obiect grosolan, bine înfipt între măruntaie.

– Eh! Doamne, da' asta ce-o mai fi? exclamă el.

– Asta, răspuse unul dintre mateloți, este o bucată de piatră, pe care animalul trebuie c-a înghițit-o cu gând să-și potolească foamea.

– Aiurea! reluă altul, e o ghiulea pe care nelegiuitul o fi-nghițit-o din greșeală și pe care nu a reușit să o digere încă.

– Ia mai tăceți din gură, răspuse Tom Austin, secundul iahtului, nu vedeți că acest animal a fost un bețivan înrăit, care, pe lângă vin, a mai băut, hapsân, și sticla, ca nu cumva să piardă vreo picătură?

– Cum! strigă lord Glenarvan, rechinul are-o sticlă în stomac?

– O sticlă adevărată, îi răspuse șeful echipajului. Doar că n-o s-o scoatem chiar din beci.

– Oricum, Tom, reluă lord Edward, scoate-o cu grijă; sticlele găsite în mare conțin, adesea, documente prețioase.

- Oare? spuse maiorul MacNabbs.
- Avem acum toate șansele să verificăm dacă am dreptate ori nu.
- Oh! nu te contrazic, răspunse maiorul, de ce nu, se prea poate să găsim acolo cine știe ce secret.
- Stai să vezi, numai puțin, spuse Glenarvan. Ei bine, Tom?
- Asta-i, răspunse secundul, arătându-le un lucru diform, pe care-l smulsese destul de greu din stomacul rechinului.
- Bun, spuse Glenarvan, acuma curățați chestia asta mizerabilă și aduceți-o pe dunetă.

Tom se spuse, iar acum sticla, găsită în circumstanțe atât de ciudate, se găsea pe masa în jurul căreia luară loc lord Glenarvan, maiorul MacNabbs, căpitanul John Mangles și, nu în cele din urmă, lady Helena, căci, după cum se spune, femeile sunt cât se poate de curioase din fire. Cu atât mai mult cu cât tot ce se întâmplă pe mare este spectaculos.

Pentru o clipă, se lăsă tăcerea. Fiecare examina atent epava aceea stranie. Să fi fost ascuns acolo oare secretul unui dezastru sau doar un mesaj oarecare, lăsat în voia valurilor de vreun navigator lipsit de ocupație?

Totuși, cum nu mai aveau răbdare să afle ce mister îi aștepta închis acolo, Glenarvan începu, fără întârziere, să analizeze sticla; își luă toate precauțiile necesare unei astfel de situații, asemeni unui detectiv care investighează detaliile unei chestiuni extrem de grave; și avea

dreptate, căci cel mai mărunț indiciu poate, uneori, duce la o descoperire importantă.

Înainte de a cerceta interiorul sticlei, privirile curioșilor se opriră asupra exteriorului. Avea un gât lung, subțire și păstra încă un fir metalic mâncat de rugină de la dopul care-i astupase intrarea; pereții, foarte groși, rezistenți la o presiune de mai multe atmosfere, îi trădau originea franceză. Cu astfel de sticle podgorenii din zona Aî sau Epernay lovesc scaunele și sticla tot nu se sparge. Așa se face că reușise să înfrunte, fără urmări neplăcute, pericolele unei lungi peregrinări.

– O sticlă a casei Cliquot, spuse simplu maiorul.

Și, pentru că era un fin cunoscător, afirmația fu acceptată fără comentarii.

– Dragul meu maior, răspuse Helena, important nu e ce fel de sticlă este aceasta, ci de unde vine.

– Puțină răbdare, draga mea Helena, și vom afla, spuse lord Edward, deja putem spune cu certitudine că vine de departe. Priviți piatra care o acoperă, aceste substanțe mineralizate, ca să spunem așa, sub efectul apei sărate a mării! E semn că sticla a parcurs un drum lung până să ajungă în stomacul acestui rechin.

– Nu pot să nu fiu de acord cu dumneata, răspuse maiorul, într-adevăr, recipientul acesta fragil a putut face o atât de lungă călătorie doar protejat de un astfel de înveliș de piatră.

– Bun, bun, dar de unde vine? întrebă lady Glenarvan.

– Răbdare, draga mea Helena, răbdare; cu sticlele e întotdeauna nevoie de răbdare; și-ai să vezi că, în cele din urmă, doar dacă nu cumva mă înșel, această sticlă chiar ne va oferi toate răspunsurile.

Și, spunând acestea, Glenarvan începu să răzuiască piatra ce acoperea gâtul sticlei, făcând astfel să apară gura ei, extrem de deteriorată din cauza apei de mare.

– Neplăcută situație, spuse Glenarvan, dacă sticla ar conține documente, acestea nu pot fi decât într-o stare foarte proastă.

– De ce ne temeam n-am scăpat, răspunse maiorul.

– Mai adaug doar, reluă Glenarvan, că, dacă rechinul n-ar fi înghițit-o, pentru a ne-o aduce plocon la bordul vasului *Duncan*, sticla aceasta prost astupată s-ar fi putut foarte ușor duce la fund, cu conținutul ei cu tot.

– Fără îndoială, răspunse John Mangles, și totuși, ar fi fost mult mai bine dacă o pescuim noi din mare, stabilind astfel longitudinea și latitudinea locului unde am fi descoperit-o. Studiind, atunci, curenții atmosferici și marini, am fi putut să refacem drumul parcurs; or, în această situație, având în vedere că rechinul merge în contra vântului și a mareelor, habar n-avem la ce să ne așteptăm.

– Vom vedea, răspunse Glenarvan.

Și destupă cu grijă sticla din care se răspândi în dunetă un pronunțat miros salin.

– Ei bine? întrebă lady Helena, mânată de nerăbdarea specific feminină.

– Mda! spuse Glenarvan, nu m-am înșelat! Înăuntru sunt hârtii.

– Documente! documente! se entuziască lady Helena.

– Doar că, replică Glenarvan, se pare că sunt tare pătrunse de umezeală și-mi este imposibil să le scot, pentru că s-au lipit de pereții sticlei.

– Păi atunci, s-o spargem, spuse MacNabbs.

– Aș prefera să o păstrez intactă, răspunse Glenarvan.

– Și eu la fel, răspunse maiorul, dar...

– Desigur, desigur, spuse lady Helena, dar, totuși, nu credeți că documentul este mai prețios decât sticla și că merită să sacrificăm conținătorul pentru a salva conținutul?

– Să înlăturăm doar gâtul sticlei, spuse John Mangles, pentru a putea scoate documentul nevătămat.

– Chiar așa! Are dreptate, dragul meu Edward, se impacientă lady Glenarvan.

Cum ar fi fost și greu să procedeze altfel, lord Glenarvan se decise, în cele din urmă, cu toate riscurile de rigoare, să spargă gâtul prețioasei sticle. Pentru aceasta, fu nevoit să folosească ciocanul, căci învelișul pietrificat căpătase duritatea granitului. Rămășițele sticlei căzură pe masă, lăsând la vedere mai multe bucăți de hârtie lipite unele de altele. Glenarvan le scoase cu grijă, le separă și le întinse în fața ochilor avizi ai maiorului și ai căpitanului, dar mai ales ai lui lady Helena, care, toți, se strângeau, curioși, în jurul lui.

Capitolul II

CELE TREI DOCUMENTE

ACESTE fragmente de hârtie, pe jumătate deteriorate de apa mării, cuprindeau doar câteva cuvinte, niște rămășițe indescifrabile și aproape șterse. Timp de câteva minute, lord Glenarvan le examină cu atenție pe toate părțile, le privi la lumina zilei; observă cele mai mici urme de litere cruțate de apa mării, apoi își îndreptă privirea spre prietenii săi, care așteptau cu nerăbdare un răspuns.

– Sticla conține, după toate aparențele, trei documente, spuse el, de fapt, trei exemplare ale aceluiași document, tradus în trei limbi diferite – engleză, franceză, germană. Cuvintele care s-au păstrat nu-mi lasă nicio urmă de îndoială în aceasta privință.

– Dar ai reușit măcar să deslușești sensul cuvintelor găsite? întrebă lady Glenarvan.

– Îmi este greu să mă pronunț, draga mea Helena; șirul cuvintelor este incomplet.

– Nu cumva cele trei variante ale documentului se completează reciproc? spuse maiorul.

– Chiar așa, interveni și John Mangles; e imposibil ca apa să fi șters rândurile exact în același loc, pe toate cele trei foi, ceea ce face că, punându-le cap la cap, vom reuși, poate, să descifrăm un sens cât de cât inteligibil.

– Păi, atunci, să purcedem la treabă, spuse lord Glenarvan, dar să lucrăm ordonat. Să privim, mai întâi, documentul în limba engleză.

Documentul arăta următoarea dispunere de rânduri și cuvinte:

	62	<i>Bri</i>	<i>gow</i>
<i>sink</i>		<i>stra</i>	
		<i>aland</i>	
	<i>skipp</i>	<i>Gr</i>	
<i>and</i>	<i>that</i>	<i>monit</i>	<i>of long</i>
	<i>lost</i>		<i>ssistance</i>

– N-am făcut mare scofală cu documentul în engleză, spuse maiorul dezamăgit.

– Oricum, oricare-ar fi mesajul, cel care l-a scris cunoștea foarte bine limba engleză.

– Nu există nicio îndoială, spuse lord Glenarvan; cuvintele *sink*, *aland*, *that*, *and*, *lost* sunt intacte; *skipp* vine de la cuvântul *skipper*, și este vorba despre un domn Gr..., probabil căpitanul unui vas naufragiat.

– Să mai adaugăm, spuse John Mangles, cuvintele *monit* și *ssistance*, a căror interpretare este evidentă.

– Ei, vedeți! Tot am descoperit ceva, se bucură lady Helena.

– Din nefericire, răspunse maiorul, lipsesc încă rânduri întregi. Cum vom găsi noi numele navei pierdute, locul naufragiului?

– Las' că ne descurcăm noi cumva, spuse lord Edward.

– N-am nici cea mai mică îndoială, replică maiorul, care împărtășea, echidistant, părerea fiecăruia, dar cum?

– Comparând documentele.

– Haideți repede să le comparăm deci! se grăbi lady Helena.

A doua bucată de hârtie, încă și mai deteriorată decât prima, nu oferi privirii cercetătorilor decât niște cuvinte izolate și aranjate în felul următor:

<i>7 juni</i>	<i>Glas</i>
<i>zwei</i>	<i>atrosen</i>
<i>graus</i>	
<i>bringt</i>	<i>ihnen</i>

– Asta e în nemțește, spuse John Mangles, imediat după ce privi documentul.

- Cunoști această limbă, John? întrebă Glenarvan.
- La perfecție, milord.
- Ei bine, spune-ne atunci ce înseamnă aceste cuvinte.

Căpitanul cercetă documentul cu atenție și spuse:

„În primul rând, putem afla data evenimentului; 7 *Juni* înseamnă 7 *iunie*, iar cifrele 62, oferite de documentul în engleză, ne ajută să identificăm data completă: 7 iunie 1862.

- Bravo! strigă lady Helena; continuă, John.

- Pe același rând, reluă tânărul căpitan, găsesc cuvântul *Glas*, care, alăturat cuvântului *gow*, din celălalt document, va forma, zic eu, numele *Glasgow*. Este vorba, evident, despre un vapor plecat din portul Glasgow.

- Până aici, sunt perfect de-acord, răspuse maiorul.

- Al doilea rând lipsește, din păcate, în întregime, reluă John Mangles. Dar, pe al treilea, citesc două cuvinte importante: *zwei*, care înseamnă *doi*, și *atrosen* sau, și mai clar, *matrosen*, care înseamnă *mateloți* în limba germană.

- Așadar, spuse lady Helena, să înțeleg că ar fi vorba despre un căpitan și doi mateloți.

- Foarte probabil, răspuse lord Glenarvan.

- Un lucru, doar, reluă căpitanul, cuvântul următor, *graus*, îmi dă bătaie de cap. Nu știu cum să-l traduc. Poate că al treilea document ne va oferi un indiciu în plus. Cât despre explicația ultimelor cuvinte, nimic mai simplu. *Bringt ihnen* înseamnă *oferiți-le* și, dacă le alăturăm cu-

vântului din limba engleză, situat pe cel de-al șaptea rând al primului document, mă refer la cuvântul *assistance*, fraza *oferiți-le ajutor* nu mai are nevoie de traducere.

– Aha! Asta era! ajutați-i! spuse Glenarvan, dar unde se află acești nefericiți? Până acum, n-am găsit niciun indiciu în privința locului, iar desfășurarea evenimentelor ne este necunoscută.

– Să sperăm că documentul în limba franceză va fi mai explicit, spuse lady Helena.

– Bine, hai să vedem și documentul în limba franceză, încuviință Glenarvan, și cum toți cunoaștem limba, căutarea noastră va fi mult mai ușoară. Priviți al treilea document:

	<i>trois</i>		<i>ats</i>		<i>tannia</i>	
			<i>gonie</i>			<i>austral</i>
					<i>abor</i>	
<i>contin</i>		<i>pr</i>		<i>cruel</i>		<i>indi</i>
	<i>jeté</i>				<i>ongit</i>	
			<i>et 37°11' lat</i>			

– O, da, sunt și cifre, se bucură lady Helena. Uitați-vă, domnilor, uitați-vă!...

– Să analizăm minuțios, spuse lord Glenarvan, să începem cu începutul. Lăsați-mă să deslușesc sensul acestor cuvinte împrăștiate și incomplete. Înțeleg, de la

primele litere, că este vorba despre un vas cu trei catarge, al cărui nume, datorită documentelor în limba engleză și cea franceză, s-a păstrat în întregime: *Britannia*. Dintre celelalte două cuvinte, *gonie* și *austral*, doar ultimul are un sens pe care-l înțelegem toți.

– Ceea ce este un detaliu prețios, răspuse John Mangles; naufragiul a avut loc în emisfera australă.

– Este totuși prea vag, spuse maiorul.

– Să continuăm, reluă Glenarvan. Aha! cuvântul *abor* ar putea fi începutul verbului *aborder*. Acești nefericiți au acostat undeva. Dar unde? *contin!* Să fie pe un continent? *cruel!*...

– *Nemilos!* exclamă John Mangles, aceasta este și explicația cuvântului german *graus... grausam... crunt!*

– Să continuăm! să continuăm! spuse Glenarvan, al cărui interes era tot mai incitat, pe măsură ce sensul cuvintelor incomplete i se încheaga în fața ochilor. *Indi...* să fie vorba de *India*, locul în care au naufragiat? Ce înseamnă cuvântul *ongit*? Ah! *longitudine!* și apare și latitudinea: *treizeci și șapte de grade unsprezece minute*. În sfârșit! avem o informație precisă.

– Da, și totuși, longitudinea lipsește, spuse Mac-Nabbs.

– Doar n-oi fi vrând să avem chiar toate informațiile pe tavă, dragul meu maior, răspuse Glenarvan, să ne bucurăm deocamdată că știm latitudinea exactă. Cu siguranță, documentul în limba franceză este cel mai complet dintre toate trei. În mod clar, fiecare este tra-

ducerea literală a aceluiași mesaj, întrucât toate conțin un număr egal de rânduri. Trebuie să le unim, să le traducem într-o singură limbă și să le căutăm un sens posibil, logic și cât mai explicit.

– În care dintre cele trei limbi străine vom traduce textul?

– În franceză, răspuse Glenarvan, deoarece cele mai multe dintre cuvintele interesante au fost păstrate în această limbă.

– Aveți dreptate, milord, spuse John Mangles, și, de altfel, această limbă ne este familiară tuturor.

– Așa rămâne deci. Voi reface documentul, voi pune cap la cap frânturile de cuvinte și propoziții, respectând spațiile libere care le separă, voi completa cuvintele al căror sens poate fi descifrat din context; apoi vom compara și vom trage concluziile.

Glenarvan puse mâna pe pană și, câteva clipe mai târziu, aduse în fața prietenilor săi o hârtie pe care erau scrise următoarele rânduri:

<i>7 iunie 1862 vas cu trei catarge Britannia Glasgow</i>			
<i>scufundat</i>	<i>gonie</i>	<i>austral</i>	
<i>la pământ</i>		<i>doi mateloți</i>	
<i>căpitanul Gr</i>		<i>acost</i>	
<i>contin pr</i>	<i>crud</i>	<i>indi</i>	
<i>aruncat</i>	<i>acest</i>	<i>document</i>	<i>longitudinea</i>
<i>și 37 grade</i>	<i>11 minute</i>	<i>latitudine</i>	<i>ajutați-i</i>
	<i>pierduți</i>		

În chiar acel moment, un matelot veni să-l anunțe pe căpitan că vasul *Duncan* intra în golful Clyde, iar el aștepta ordinele.

– Și-acum, ce intenționați să faceți, stimate domn? spuse John Mangles, adresându-i-se lordului Glenarvan.

– Ne îndreptăm spre Dumbarton cât mai repede, John; apoi, în răstimpul cât lady Helena se întoarce la Malcolm Castle, eu mă voi duce la Londra, să predau documentul Amiralității.

John Mangles dădu ordinele și un matelot merse să le transmită secundului.

– Acum însă, dragi prieteni, să ne continuăm cercetările. Suntem pe urmele unei mari catastrofe. Viața câtorva oameni depinde de perspicacitatea noastră. Haideți să ne utilizăm toate abilitățile de care dispunem pentru a afla răspunsul enigmei.

– Suntem numai ochi și urechi, dragul meu Edward, răspunse lady Helena.

– Mai întâi, reluă Glenarvan, trebuie să luăm în considerare trei lucruri distincte în legătură cu documentul acesta: unu, informațiile pe care le cunoaștem cu certitudine; doi, informațiile pe care le putem presupune; trei, informațiile necunoscute. Ce știm? Știm că pe data de 7 iunie 1862, un vas cu trei catarge, *Britannia*, plecat din Glasgow, a naufragiat; doi mateloți și căpitanul au aruncat acest document în mare la 37 de grade și 11 minute latitudine, cerând ajutor.

– Exact, răspunse maiorul.